

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande
Minister

Annette Holmberg-Jansson

Föredragande
Jurist

Salome Saar-Bosch

Justerat

Omedelbart

Nr 65

Ändringar i socialvårdslagstiftning med
anledning av reformer i riket.

ÅLR 2022/6972

88 S2 Utdrag

Landskapsregeringen beslöt överföra lagstiftningspromemoria, **bilaga S222E22**,
till lagberedningen för lagstiftningsåtgärder.

Lag-PM om ändringar i socialvårdslagstiftning med anledning av reformer i riket

Dnr: ÅLR 2022/6972

Datum: 6.9.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

1. Bakgrund och problemställning

Lagstiftningsbehörigheten för området socialvård tillkommer Åland enligt 18 § 13 punkten i självstyrelselagen (1991:71) för Åland (självstyrelselagen). Barns rättsliga ställning samt administrativa ingrepp i den personliga friheten utgör i enlighet med 27 § 7 och 23 punkterna i självstyrelselagen rikets lagstiftningsbehörighet.

Genom social- och hälsovårdsreformen skapar man välfärdsområden i riket, vilka får i uppdrag att tillhandahålla socialvård och hälso- och sjukvård för rikets behov. I dagsläget är det kommunerna i riket som handhar dessa uppgifter. En motsvarande reform sker inte på Åland, utan det är fortsättningsvis kommunerna och kommunernas socialtjänst (KST) som handhar socialvård och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) som tillhandahåller hälso- och sjukvård.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd) hänför sig till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet som överlämnades till riksdagen den 8 december 2020 samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 241/2020 rd). I RP 56/2021 rd föreslås ändringar i lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt i vissa andra lagar med anledning av och enligt propositionen ovan. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2023.

I bland annat utlåtandena till ärendena ÅLR 2021/3025 samt ÅLR 2021/7672 om ändringar i lagstiftningen utifrån social- och hälsovårdsreformen, har landskapsregeringen påpekat brister i beredningen av social- och hälsovårdsreformen i riket samt vilka konsekvenser detta kommer att ha för Åland. I och med att riksdagens svar 66/2022 rd till RP 56/2021 rd kom så sent som 21.6.2022 ger det landskapsregeringen ytterst lite tid att anpassa sin lagstiftning till ändringarna i rikslagstiftningen.

Utifrån RP 56/2021 rd samt riksdagens svar 66/2022 rd krävs det ändringar i ett flertal lagar, vilket framkommer i bilaga 1, Analys av riksdagens svar. En del av blankettlagarna kräver generella avvikelser, såsom att ”med välfärdsområde avses på Åland en socialvårdsmyndighet” intas i blankettlagarna. Andra blankettlagar kommer att kräva mer specifika ändringar.

Förutom ändringar i blankettlagar krävs det även att riket gör ändringar i sin lagstiftning, men detta tas upp i ett separat utlåtande till social- och hälsovårdsministeriet. Dessa ändringar handlar bland annat om informationsöverföring mellan åländska kommuner och välfärdsområden – de föreslagna rikslagarna hänvisar endast till informationsöverföring mellan välfärdsområden och utesluter därmed Åland.

2. Tidtabell

I och med att ändringarna föreslås träda i kraft i riket 1.1.2023, krävs att ändringarna i åländsk lagstiftning görs så snabbt som möjligt.

Behovet av åtgärderna är inte tillfälligt.

3. Målsättning

Målsättningen är att genom avvikelser till rikslag upprätthålla nuläget. Det betyder att man kan samarbeta med riket vad gäller socialvård och att till exempel informationsöverföringen mellan olika socialvårdsenheter i riket och på Åland är juridiskt tydlig.

Ifall ändringar inte görs i tid blir rättsläget otydligt. Exempelvis kommer man i åländska blankettlagar att hänvisa till välfärdsområden, vilka inte äger direkt motsvarighet i landskapet Åland. I fall av att ändringar inte görs i tid finns det antagligen behov av tillfälliga lösningar.

4. Föreslagen ändring

I bilaga 1 framkommer lagstiftningen där det krävs åtgärder och vad åtgärden är. Alternativa styrmedel kan inte användas.

Förutom i blankettlagar krävs det ändringar även i andra landskapslagar. Till exempel i landskapslag (2020:12) om socialvård krävs det att man inkluderar välfärdsområden åtminstone i 61–63 §§. Genom att inkludera välfärdsområden i dessa paragrafer försäkras man bland annat att rätten till ersättning för en annan kommuns, eller välfärdsområdes, invånares institutionsvård.

Vissa ändringsförslag är villkorliga och hänger ihop med andra lagstiftningsbehov. Till exempel i fråga om klientavgiftslagen hänger ändringsbehoven i denna promemoria ihop med frågan om förslaget om en egen åländsk klientavgiftslag, ÅLR 2022/294, hinner träda i kraft 1 januari 2023 eller inte.

Den här lagpromemorian med bilaga ska läsas tillsammans med följande lag-PM som har överförts till lagberedningen:

ÅLR 2022/1966 Ändring av blankettlagar om socialvård samt hälso- och sjukvård föreslår ändringar i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (FFS 812/2000), vilket även SOTE100 gör.

ÅLR 2022/6412 Lagstiftningspromemoria om ändring av landskapslagen (1978:48) om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda och landskapslag (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp föreslår ändringar i lagstiftning som också är med i bilagan.

5. Konsekvenser

Förslaget har inga större ekonomiska eller administrativa kostnader. Förslaget har inte heller större konsekvenser för miljön, jämställdheten, jämlikheten, för barn eller för sysselsättning och arbetslivet.

Konsekvenserna för samhället syns genom att man undviker rättsosäkerhet genom att bland annat klargöra vad som avses med välfärdsområden i blankettlagarna. Genom ändringarna i blankettlagarna garanteras även nivån på socialvården för de åländska klienterna, eftersom man möjliggör att servicen även i framtiden fungerar såsom den gör i dagsläget.

Konsekvenserna av lagstiftningen utvärderas och följs upp parallellt med utvecklingen av social- och hälsovårdsreformen i riket.

SOTE100 Analys av riksdagens svar

BLANKETTLAGSTIFTNING

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
Lag om moderskapsunderstöd (477/1993) / LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd		X	2 § 1 mom. - Specifikt undantag: förutom välfärdsområde nämna även kommuner.
Lag om underhållsstöd (580/2008) / LL (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd		X	11 § Ansökan om underhållsstöd , avvikelse behövs, se nedan. 12 § Utlåtande av det organ som ansvarar för socialvården , avvikelse behövs, se nedan. Vad gäller 11 och 12 §§ kunde tillägg införas i II (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd, 3 § Avvikelser. Det som skrivs om välfärdsområde i 11§ ska på Åland avse kommun, och angående 12 § ska på Åland avse det organ i enlighet II (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn 4 § Organ som ansvarar för den kommunala socialvården 34 § Rätt till uppgifter – ingen avvikelse behövs
Barnbidragslag (796/1992) / LL (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen		X	Infoga t ex i landskapslag (1994:48) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen, ett nytt 3 mom. i 1 §; Vad som i den i 1 § avsedda lagen föreskrivs om välfärdsområden, tillämpas när det gäller landskapet Åland på den myndighet som är behörig enligt Ålands landskapslagstiftning. 7 § Barnbidragets storlek , 4 mom. Behov av avvikelse, välfärdsområde ska avse kommun 11 § Betalning under tiden för anstalts- och familjevård . Behov av avvikelse, välfärdsområde ska avse kommun 12 § Utbetalning i specialfall . Behov av avvikelse, välfärdsområde ska avse socialnämnd (nuvarande formulering) 13 § Anmälningstiden när bidragslyftaren byts . Behov av avvikelse, välfärdsområde ska avse kommun (nuvarande formulering) 16 § Skyldighet att lämna uppgifter . Inte behov av avvikelse i 16 § 2 mom. 1 punkten eller 4 mom.
Lag om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010) / LL (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer		X	Behov av avvikelser; - <i>välfärdsområdet</i> i 13 § 3 mom. ska på Åland avse det kommunala organ som avses i 4 § landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, KST. - <i>välfärdsområdesmyndigheter</i> i 23 § 1 mm. 1 punkten ska på Åland avse kommunala myndigheter och myndigheten enligt 2 § 1 mom. landskapslag (2011:114) om hälso- och sjukvård. - <i>välfärdsområden</i> i 24 § 6 punkten ska på Åland avse kommunala myndigheter och myndigheten Ålands hälso- och sjukvård. Rikets skyldighet att åtgärda 24 § 6 punkten. Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ska avse landskapslag (2011:114) om hälso- och sjukvård.
Lag om privat socialservice (922/2011) / LL (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice		X	3 §- är OK p.g.a. 2§ i landskapslag (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice. 5 §- Välfärdsområde, allmän avvikelse – med välfärdsområde avses kommun. 6 §- Första momentets sista mening ska ej tillämpas. 9 § - Allmän avvikelse 11 §- 13 § - Allmän avvikelse 17 § - Allmän avvikelse 34 § - 35 § - Allmän avvikelse Rikets skyldighet att åtgärda: åtminstone 11, 12, 35 §§.

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
Lag om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) / LL (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om socialvård	X	X	<p>Förutsatt att landskapslag om klientavgifter inom socialvården träder i kraft som planerat 1.1.2023 krävs inga ändringar.</p> <p>Om LL inte hinner träda i kraft 1.1.2023:</p> <p>1 §: Valfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. (Paragrafen gäller på Åland endast socialvård).</p> <p>2 a §: Motsvarighet till paragrafen saknas för Åland. – endast ändringslagen träder i kraft, dvs bara det som står i RP 56/2021 rd. I praktiken blir det i det här fallet en nullitet, ifall vi inte gör någonting. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>2 b §: Motsvarighet till paragrafen saknas för Åland. – endast ändringslagen träder i kraft, dvs bara det som står i RP 56/2021 rd. I praktiken blir det i det här fallet en nullitet, ifall vi inte gör någonting. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>3 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse) + förordning. Endast ändringslagen träder i kraft, dvs bara det som står i RP 56/2021 rd. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>4 §: Valfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun.</p> <p>6 a §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag + förordning. Hänvisningen till 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) berör inte Åland, eftersom vi tillämpar lagen endast gällande socialvård. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>6 b §: Valfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun.</p> <p>7 §: Valfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun.</p> <p>7 b §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse). Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>7 c §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse) + förordning. Avvikelse krävs – ändringen stoppas. OBS! Ändring i 7 c § (tillägg av 5 mom.) väntas träda i kraft under 2022. Ändringen, som inte nämns i RP 56/2021, har bedömts fungera på Åland trots olika paragraflydelser.</p> <p>8 §: Ingen åtgärd krävs. Paragrafen tillämpas på Åland endast gällande socialvård.</p> <p>9 §: Ingen åtgärd krävs. Paragrafen tillämpas på Åland endast gällande socialvård.</p> <p>10 d §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 e §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 f §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 h §: Motsvarighet till paragrafen saknas för Åland. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 i §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 j §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>10 k §: Vi tillämpar klientavgiftsförordningens äldre lydelse. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>11 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse). Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>12 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse). Föreslagen ändring till lagen om valfärdsområden i 12 § kräver ändring 2a § 2 punkten i LL (1995:101) eftersom hänvisningen i lagens 12 § till 4 § 1 mom. 4 punkten till lagen om planering av och statsunderstöd för social- och hälsovården (FFS 733/1992) föreslås ersättas med hänvisning till lagen om valfärdsområden. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>13 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse) + förordning. Hänvisningen till 56 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) berör inte Åland, eftersom vi tillämpar lagen endast gällande socialvård. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>14 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse) + förordning. Avvikelse krävs – ändringen stoppas.</p> <p>14a §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse). Avvikelse krävs - ändringen stoppas, förutom att vi behöver tillägg så att valfärdsområdesmyndigheter inkluderas i de myndigheter som enligt 1 mom. ska lämna uppgifter till kommunerna på Åland, samt att riket har skyldighet att göra motsvarande ändring så att myndigheter ska ha rätt att få uppgifter från riksmyndigheter.</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			<p>15 §: Vi tillämpar lagparagrafens lydelse per 30.6.2021 på Åland på grund av stopplag (äldre lydelse). LL (1995:101), 3 a §, täcker bestämmelsen, avvikelse krävs inte.</p> <p>18 §: Valfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun.</p> <p>Slutsats: Tillämpa inte ändringarna FFS 600/2022. Avvikelse vad gäller 14a § - lägg till "valfärdsområde" för uppgiftsöverföring.</p>
Lag om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) /LL (2016:15) om tillämpning på Åland av lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården		X	<p>Allmän avvikelse, med valfärdsområde avses kommun på Åland.</p> <p>Ändringen i 4 § kräver inga avvikelser i o m 2 § 1 mom. i LL 2016/15.</p>
Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) / LL (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård		X	<p>I blankettlagen finns en allmän avvikelse, 2b § 3 punkten: " 3) (2020/20) Hänvisningar i lagen till socialnämnden eller annat motsvarande organ ska på Åland avse organ som ansvarar för den kommunala socialvården i enlighet med 4 § i landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland."</p> <p>Slutsats: ändra på avvikelsen 2 b § 3 punkten att antingen inkludera eller byta ut till valfärdsområde, med undantag för hänvisningen till valfärdsområde i 20 §.</p> <p>2 § - Ingen avvikelse, se allmän avvikelse</p> <p>4 § 3 mom. Avvikelse krävs, 4 § 3 mom. ska inte tillämpas på Åland</p> <p>10 § - Valfärdsområde – Se allmän avvikelse ovan</p> <p>12 § -Valfärdsområde – avvikelsen i blankettlagen 2 b 3 pkt</p> <p>13 § - Avvikelse krävs – tillämpar inte 58 § i lag om ordnande av social- och hälsovård</p> <p>18 § Se allmän avvikelse</p> <p>1 mom. – Personuppgiftslagen, vilken vi har avvikelse till i 2d § 3 pkt., har bytts mot dataskyddslagen. Avvikelse krävs.</p> <p>20 §</p> <p>Generell slutsats: Avvikelser bör skrivas så att valfärdsområdenas rätt att få uppgifter av kommunerna/KST säkras men också vice versa så att kommunerna/KST har rätt att få uppgifter av valfärdsområdena.</p> <p>Riket bör ändra sin lag så att de har rätt och skyldighet att överföra uppgifter till Åland. Den åländska blankettlagen bör innehålla rätt och skyldighet för de åländska socialvårdsmyndigheterna att överföra uppgifter till valfärdsområdena.</p> <p>20 § 1 mom.</p> <p>Ingen avvikelse till valfärdsområdesmyndigheter/valfärdsområde</p> <p>Komplettering/avvikelse: Början av momentet bör lyda: Statliga och <u>kommunala</u> myndigheter samt andra offentligrättsliga samfund....</p> <p>- tillägg/avvikelse till paragraf 20, som innebär att man säkrar skyldigheten till ett valfärdsområde att lämna uppgifter till en åländsk kommun/KST/ÅHS?. Förslag: liknande skrivelse och motivering som har gjorts i 35 § i SVL? "I momentet har även riksmyndigheter som omfattas av bestämmelsen tagits med, vilket är Finlands behörighet att lagstifta om, men vilket i enlighet med 19 § 3 mom. i självstyrelselagen är möjligt att ta in i den åländska socialvårdslagen då bestämmelsen i sak överensstämmer med motsvarande bestämmelse i Finlands socialvårdslag, och då riksmyndigheterna omnämns för att uppnå enhetlighet och överskådlighet i momentet."</p> <p>21 §</p> <p>- Valfärdsområde – se allmän avvikelse</p> <p>22 §</p> <p>- Valfärdsområde – se allmän avvikelse</p> <p>24 §</p> <p>- tillämpas inte på Åland, 2e § 2 mom. i LL 1995:101, dvs inga åtgärder.</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			<p>27 § - se 2d § 5 punkten - Välfärdsområde – se allmän avvikelse</p> <p>28 § - Välfärdsområde – se allmän avvikelse</p> <p>29 § Rikets skyldighet att åtgärda, riksbehörighet.</p>
Lag om stöd för närståendevård (937/2005) / LL (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård		X	<p>2 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 3 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 3 a §: Avvikelse i 1 mom. krävs: I paragrafens 1 mom. ska välfärdsområde avse kommun. I 2 mom. krävs ingen åtgärd eftersom det i 2g § i LL (1995:101) står följande: "De undersökningar av närståendevårdarens välmående och hälsa samt sådana hälsovårdstjänster som stöder vårdarnas välmående och vårduppslag enligt lagens 3a § ska ordnas av Ålands hälso- och sjukvård." 4 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 4 a §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 8 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 9 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. 10 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. I övrigt krävs ingen ändring eftersom lagen som nämns i 10 § 2 mom. är rikets behörighet. 11 §: Välfärdsområde – avvikelse krävs, ska avse kommun. Behövs förtydligande i LL (1995:101) kring att den föreslagna lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) ska avse landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, 2 §, och/eller landskapslag (2020:12) om socialvård, 14 §. 12 §: Kräver ingen avvikelse.</p>
Lag om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) / LL (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp		X	<p>OBS! att ta i beaktande: handikappservicelagen <i>avses upphävas i sin helhet i riket from. 1.1.2023</i> och ersättas med ny funktionshinderslag (riksdagsbehandling inleds v 36.) varvid det är oklart om ändringarna genom RP 56/2021 rd. i handikappservicelagen kommer bli aktuella 1.1.2023. Nedanstående behov av avvikelser sammanhänger med ändringarna genom RP 56/2021 rd. Separat lag PM avses avges om tillämpning av handikappservicelagen i sin helhet på Åland fr.o.m. 1.1.2023.</p> <p>Behov av avvikelser; -välfärdsområdet i 3 § 1 mom. ska på Åland avse kommunerna. -välfärdsområdesmyndighet som ansvarar för socialservicen i 3 a § 1 mom. ska på Åland avse "den myndighet i kommunen som ansvarar för socialservicen". -5 § -befintlig avvikelse i 4a § LL 2010:50. -6 § -välfärdsområdet ska på Åland avse det organ som avses i 4 § landskapslagen (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland samt kommunens övriga myndigheter. 7 § 1 mom. -ok. 7 § 2 mom. -välfärdsområdet ska på Åland avse kommunen. 8 § 2 mom. -välfärdsområdet ska på Åland avse kommunen. 8 d § Rubriken -ok. 8 d § 1 och inledande stycke 2 mom. -välfärdsområdet ska på Åland avse kommunen. 8 d § 2 mom. 3 punkten – ska på Åland avse välfärdsområde, välfärdsområden, annan kommun eller andra kommuner. 9 § 2 mom. -välfärdsområdet ska på Åland avse kommunen.</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			12 § -ok. 13 § 1 mom. -tillämpas inte på Åland genom 3 § LL (2010:50) 15 § - 4 mom. " Vad som i denna paragraf föreskrivs om välfärdsområden ska när det gäller landskapet Åland tillämpas på kommunerna i landskapet Åland." ok. 17 § -avvikelse i 2 § 7 mom. och 5a § i LL (2010:50). Se kommentarer under socialvårdslagen. 18 § upphävs. Se 5a § (2010:50) 19 § upphävs. Se 5a § (2010:50)
Lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977) / LL (1978:48) om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda		X	<p>OBS! From. 1.1.2023 föreslås specialomsorgslagen i riket enbart omfatta "service för krävande stöd" (riksdagsbehandling inleds v 36.). Detta i samband med att riket avser anta en ny funktionshinderslag varvid det är oklart om alla ändringarna genom RP 56/2021 rd i specialomsorgslagen kommer bli aktuella 1.1.2023. Nedanstående behov av avvikelser sammanhänger med ändringarna genom RP 56/2021 rd. Separat lag PM avses avges om på Åland fortsatt tillämpning av specialomsorgslagen fr.o.m. 1.1.2023.</p> <p>1 b § "Till den del bestämmelserna i denna lag gäller administrativa ingrepp i den personliga friheten enligt 27 § 24 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om välfärdsområden när det gäller landskapet Åland på kommunerna i landskapet Åland och vad som i denna lag föreskrivs om en sakkunniggrupp för krävande stöd tillämpas när det gäller landskapet Åland på motsvarande sakkunniggrupp i landskapet Åland." -Se RP 56/2021 rd och tolkning av denna; "kommunerna" i 1 b § bör även uppfattas som kommunalförbund, inklusive KST. -Rikets skyldighet att åtgärda 1 b § så att "och vad som i denna lag föreskrivs om en sakkunniggrupp för krävande stöd tillämpas när det gäller landskapet Åland på motsvarande sakkunniggrupp i landskapet Åland" stryks. Detta bedöms utgöra åländsk behörighet (socialvård, kommunernas förvaltning och tjänsteinnehavare, yrkesutbildade inom socialvården) -Förslag på att allmän avvikelse införs i LL (1978:48); Vad som i nämnda lagen föreskrivs om en "sakkunniggrupp för krävande stöd" ska i landskapet Åland avse "ledargrupp för specialomsorger". Medlemmar i ledargruppen för specialomsorger är minst tre ledande tjänsteinnehavare inom kommunalförbundet sålunda att medicinsk och pedagogisk expertis samt sakkunskap i socialvård är företrädare i ledargruppen.</p> <p>-3 § 1–4 mom. upphävs. -Enligt 7 § LL (1978:48) tillämpas inte 3 § 2–5 mom. i nuläget på Åland. Motsvarigheten till 3 § 1 mom. finns i 1 § 1 mom. i LL (2020:13). -6 § upphävs. - Ändring av 3 och 4 §§ i LL (1978:48) krävs. Det måste säkerställas att med välfärdsområden kunna avtala om anlitande av dess anstalter eller tjänster, rikets skyldighet att åtgärda i lag om ordnande av social- och hälsovård (612/2021). Genom 3 § 1 mom. 4 punkten i LL (1993:71) tolkas KST kunna köpa tjänster av välfärdsområden. -9 § ändras. -<i>Välfärdsområdet</i> ska på Åland avse 3 § i LL (2016:2). Se avvikelse i 3 § LL (1978:48). -11 § upphävs. -Det måste säkerställas att kunna ingå avtal med välfärdsområden. Genom 3 § 1 mom. 4 punkten i LL (1993:71) tolkas KST kunna köpa tjänster av välfärdsområden. -14 § upphävs. -Ordandet av specialomsorger i landskapet Åland ska skötas av den kommunala myndighet som avses i 3 § i LL (2016:2). Se avvikelse i 3 § LL (1978:48). -15 § ändras. - Rikets behörighet, Sjl 27 § 1 mom. punkt 3) statsmyndigheternas organisation och verksamhet. -16 § 2 mom. ändras. -Avvikelse krävs. Välfärdsområden ska avse "kommunalförbund eller kommuner". -2 kap. rubriken ändras. -ok. -17 § upphävs. -Se avvikelse 6 § LL (1978:48), landskapslag (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst och kommunallag (1997:73) för landskapet Åland. -18 § upphävs. - Se avvikelse 6 § LL (1978:48), landskapslag (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst och kommunallag (1997:73) för landskapet Åland. -23 § ändras. -avvikelse krävs. Se förslag till allmän avvikelse under 1 b §. Se även avvikelse i 6 § LL (1978:48). -26 § upphävs. -Beträffande KST (landskapslag 2016:2 om en kommunalt samordnad socialtjänst) ska tillämpas kommunallagens (kommunallag 1997:73 för landskapet Åland) stadganden med i specialomsorgslagens stadgade undantag.</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			<p>-27 § upphävs. -Behov av att lagtekniskt säkerställa motsvarande för att ordna specialomsorgstjänster för personer med annan hemort samt om ansvaret vid övergång (vårdsområde-KST) vid personers byte av hemort (kommun) mellan riket och Åland (kommun). Delad behörighet, organisering av socialvård faller inom landskapets behörighet medan rätten att välja boningsort mm. faller inom rikets behörighet. Upphävda paragrafen flyttas i riket till 54 och 55 §§ i lag om ordnande av social- och hälsovård (FFS 612/2021). Rikets skyldighet att åtgärda 54 och 55 §§ i lag om ordnande så att Åland inkluderas. Det kan även föreligga ett behov av motsvarande paragraf i LL (1978:48) alternativt ev. ändringar i 58–63 §§ i socialvårdslagen med tanke på att fler områden än specialomsorger omfattas.</p> <p>-31 § ändras. -vårdsområdet ska i landskapet Åland avse 3 § i LL (2016:2). "Sakkunnigrupp för krävande stöd" ska avse "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). "Förvaltningsstadgan för vårdsområdet" ska avse förvaltningsstadga för kommunernas socialtjänst k.f.</p> <p>-32 § 3 och 4 mom. ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" i 3 mom. ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). "Förvaltningsstadgan för det vårdsområde inom vars område personen vistas" i 4 mom. ska i landskapet Åland avse förvaltningsstadgan för kommunernas socialtjänst k.f.</p> <p>-33 § 1 och 3 mom. ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" i 1 mom. ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). Se avvikelser i 8 § 1 mom. 2 och 6 punkten i LL (1978:48).</p> <p>-34 § ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). Se avvikelser i 8 § 1 mom. 2 punkten i LL (1978:48).</p> <p>-36 § ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) ska kunna förordna att specialomsorgsprogram korrigeras till de delar det anses vara påkallat och faller inom landskapets behörighet. Se 2 § LL (1978:48).</p> <p>-37 § ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen).</p> <p>-38 § 2 mom. ändras. -"Sakkunnigrupp för krävande stöd" ska avse "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen). Se avvikelser i 8 § 1 mom. 2 punkten i LL (1978:48).</p> <p>-39 § ändras. -vårdsområde/t ska avse KST, landskapslag 2016:2 om en kommunalt samordnad socialtjänst. Se LL 3 § LL (1978:48). Transport mellan "vårdsområdets verksamhetsenheter" ska avse transport mellan KST eller kommunens verksamhetsenheter.</p> <p>-42 c § ändras. -se avvikelse i lagens 1 b §, dock lagtekniskt behov av att säkerställa att straffrättsligt tjänsteansvar även råder när personen utövar offentlig makt som faller inom landskapets behörighet och inte står i tjänsteförhållande till kommun/kommunalförbund. Rikets behörighet enligt Sjl 27 § 22 punkten, straffrätt med undantag av vad som stadgas i lagens 18 § 25 punkt. Rikets skyldighet att åtgärda.</p> <p>-42 e § ändras. -"vårdsområdets sakkunnigrupp för krävande stöd" ska i landskapet Åland avse KST:s "ledargrupp för specialomsorger" (se föreslagen allmän avvikelse ovan om sakkunnigruppen).</p> <p>-4 kap. upphävs (43 §). – avgifter för specialomsorger ska hänvisa till föreslagen landskapslag (:) om klientavgifter inom socialvården (lagPM överfört till lagberedningen).</p> <p>-5 kap. upphävs (44–46 §§). -lagteknisk lösning behövs för ersättningskyldighet och bestämmande av ersättning mellan vårdsområden och kommun/kommunalförbund på Åland (tex. KST skulle ge specialomsorger åt någon annan än åt en person som tillhör KST:s upptagningsområde, tex. från ett vårdsområde i riket). Delad behörighet. Det kan även föreligga ett behov av motsvarande paragraf i LL (1978:48) alternativt ev. ändringar i 58–63 §§ i socialvårdslagen med tanke på att fler områden än specialomsorger omfattas. Rikets skyldighet att åtgärda lag om ordnande av social- och hälsovård (FFS 612/2021) så att Åland inkluderas.</p> <p>-6 kap. upphävs (48–61 §§). Se 5 § i LL (1978:48).</p> <p>-65 § 1 mom. ändras. -ok.</p> <p>-66 § ändras. – vårdsområdet ska avse KST. Se 3 § LL (1978:48).</p> <p>-67 § ändras. - vårdsområdet ska avse KST. Se 2 och 3 § LL (1978:48).</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			<p>-9 kap. upphävs (68–70 §§). - ok upphör, bedöms obehövlig.</p> <p>-73 § upphävs. - landskapslag (2016:2) om en kommunalt samordnad socialtjänst.</p> <p>-74 § ändras. -avvikelse 3a § i LL (1978:48). LF (2021:38) omfattar behörighetskrav på föreståndarna inom specialomsorger.</p> <p>-75 § ändras. -avvikelse i 2 § LL (1978:48). 2 kap. i landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, inom landskapets behörighet. Lagstöd saknas för att säkerställa rikets inspektion av verksamhet i kommuner/kommunalförbund på Åland ang. administrativa ingrepp i personliga friheten. 46 § lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) omfattar enbart verksamhet som välfärdsområden driver. Rikets skyldighet att åtgärda.</p> <p>-76 § ändras. -avvikelse i 2 § LL (1978:48). 2 kap. i landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, inom landskapets behörighet. Lagstöd saknas för rikets tillsynsmyndighet att säkerställa motsvarande vid tillsyn av kommuner/kommunalförbund på Åland ang. administrativa ingrepp i personliga friheten. 44 och 48 §§ i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) omfattar enbart välfärdsområden. Rikets skyldighet att åtgärda.</p> <p>-77 § ändras. -avvikelse i 2 § LL (1978:48). 2 kap. i landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, inom landskapets behörighet. 47 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) omfattar – "välfärdsområdet <u>eller den person som ansvarar för den felaktiga verksamheten</u>", vilket kan bedömas inkludera Åland, men vore föredömligt att även kommuner/kommunalförbund skulle nämnas i det här sammanhanget (uppnå enhetligt med de ändringsbehov som framgår ovan i 75–76 §§). Rikets skyldighet att åtgärda.</p> <p>-79 § ändras. -avvikelse i 2 § LL (1978:48). 2 kap. i landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland, inom landskapets behörighet. – behov att säkerställa att ev. privata beredare av specialomsorger fortsättningsvis har skyldighet att lämna nödvändiga uppgifter och utredningar till KST.</p> <p>-80 § ändras. - rättskipning faller inom rikets behörighet med undantag av riksbestämmelserna om omprövningsförfarandet som faller inom landskapet Ålands behörighet. "Välfärdsområdets sakkunniggrupp för krävande stöd" ska avse "ledargrupp för specialomsorger", se förslag till allmän avvikelse ovan. Se 8a § LL (1978:48).</p> <p>-81 upphävs. -se 8 § 1 mom. 5 och 6 punkterna i LL (1978:48).</p> <p>-81 a § ändras. -se 8 § 1 mom. 6 punkten samt 8a § i LL (1978:48).</p> <p>-81 b § 1 mom. inledande stycket ändras. Se 8a § i LL (1978:48).</p> <p>-81 c § upphävs. -kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.</p> <p>-81 d § upphävs. –se lagen om rättegång i förvaltningsärenden och 8a § i LL (1978:48).</p> <p>-82 § 1 mom. ändras. Se 2 § och 8a § i LL (1978:48).</p> <p>-83 § upphävs. -kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.</p>
Barnskyddslag (417/2007) / LL (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen		X	<p>LL (2008:97) om tillämpning av barnskyddslagen, 4 § avvikande terminologi. I landskapet ska bestämmelser om samkommuner tillämpas på kommunalförbund.</p> <p>Bestämmelser om kommunala tjänsteinnehavare tillämpas på kommunala tjänstemän och bestämmelser om barndagvård tillämpas på barnomsorg</p> <p>3 a § Förebyggande barnskydd Ingen avvikelse behövs; Ändras från kommun till kommun <u>och</u> välfärdsområde (finns avvikelse i LL 5 § 4 p.)</p> <p>11 § Ordnande och utvecklande av barnskydd. Avvikelse behövs, välfärdsområde ska avse kommun</p> <p>12 § Välfärdsplan för barn och unga. Avvikelse behövs. I paragrafen infogas bestämmelser bl a om regional välfärdsplan, och hänvisningar till lag om ordnande av social och hälsovård, skall vara till 2020:13. Avvikelse finns i II (2008:97), 4 a §, 5 § 3 mom. gällande välfärdsplan.</p> <p>13 § Tjänsteinnehavare som beslutar om barnskyddsåtgärder. Avvikelse behövs inte, se föreslagen BSKL 93 a § 2 mom. samt II (2008:97) 5 § 2 mom. samt II (2020:24) om yrkesutbildade personer inom socialvården</p> <p>14 § Tryggande av multiprofessionell sakkunskap. Avvikelse behövs, välfärdsområde ska avse kommun</p> <p>15 § Hälsovårdens särskilda skyldigheter. Avvikelse behövs, hänvisningen till hälso- och sjukvården inom välfärdsområdet, ska avse ÅHS, se 5 § 6 punkt i II (2008:97) om tillämpning av barnskyddslagen</p> <p>§§ 16, 16a, 16 b, 16 c kan omfattas av föreslagna 93 a § 3) men 16 a tidigare bedömts omfatta både åländsk och riksbehörighet t ex</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			<p>16 § Valfärdsområde som ansvarar för ordnande av barnskydd. Beroende på hur behörighetsfördelningen bedöms, ifall 93 a § 3) räcker, i annat fall behövs, valfärdsområde ska avse kommun.</p> <p>16 a § Valfärdsområde som svarar för barnskyddets kostnader. Beroende på hur behörighetsfördelningen bedöms, ifall 93 a § 3) räcker i annat fall behövs avvikelse, valfärdsområde ska avse kommun.</p> <p>16 b § Placeringsvalfärdsområdets ansvar för ordnande av barnskydd Avvikelse behövs, (placerings)valfärdsområde ska avse (placerings)kommun. "Med placeringsvalfärdsområde avses samma som för närvarande med placeringskommuner och med placerarvalfärdsområden samma som för närvarande med placerarkommuner. (RP 56/2021)". Obs avvikelse i II (2008:97) 5 § 7) och 8)</p> <p>16 c § Valfärdsområdenas inbördes ersättningar. Avvikelse behövs, hänvisning till lag om ordnande av social- och hälsovård</p> <p>17 § Ordnande av barnskydd i vissa specialsituationer, avvikelse behövs inte, RB, se 93 a §</p> <p>18 § Förhållande till andra lagar, avvikelse behövs inte, se II (2008:97) 5 § 9)</p> <p>22 § Förordnande av intressebevakare som ställföreträdande för vårdnadshavaren, avvikelse behövs inte, se 93 a § 2)</p> <p>23 § Intressebevakarens arvode och kostnader. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>24 § Ansvar för tryggnad av barnets bästa, ingen avvikelse behövs, se 93 a §. I LL om barnomsorg (2020:32), se del III 72 §</p> <p>25 § Anmälningsskyldighet, avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>25 d § Barnskyddsmyndigheternas anmälningsskyldighet, avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>27 a § Uppföljning av att tidsfristerna iakttas, avvikelse behövs inte. Motsvarande bestämmelser finns i LL (2008:97) 5 § 27 punkten</p> <p>32 § Kartläggning av barnets närstående nätverk, avvikelse behövs inte, se 93 a §</p> <p>34 § Skyldighet att vidta stödåtgärder inom öppenvården, avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse organ som ansvarar för socialvården.</p> <p>35 § Tryggnad av försörjning och boende, avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>36 § Stödåtgärder inom barnskyddets öppenvård. Ingen avvikelse behövs</p> <p>38 § Brådskande placering av barn, ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>40 § Skyldighet att omhänderta barn och ordna barnets vård utom hemmet, ingen avvikelse behövs, omfattas av 93 a §</p> <p>41 § Beredning av omhändertagande och vård utom hemmet, ingen avvikelse behövs</p> <p>45 § Vårdsnaden om barn som omhändertagits. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>46 § Beslut om vårdsnaden om barn och umgängesrätt under tiden omhändertagandet varar. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>54 § Mänskliga relationer och kontakter. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>55 § Dispositionsmedel. Avvikelse behövs. Valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>56 § Ordnande av vård tillämpas vad som föreskrivs i familjevårdslagen. Ingen avvikelse behövs, se LL (2015:18) om tillämpning i landskapet Åland av familjevårdslagen 1 §</p> <p>61 b § Plan om gott bemötande. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>75 – 76 a §§ bedömts som åländsk behörighet</p> <p>75 § Barn och unga personers rätt till eftervård. Avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>76 § Eftervårdens innehåll. Avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>76 a § Tryggnad av boende och försörjning. Avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse kommun</p> <p>77 § Medel för eget hushåll. Avvikelse behövs, valfärdsområde ska avse det organ som ansvarar för socialvården</p> <p>78 § Valfärdsområdets meddelande om barn som ska placeras. Ingen avvikelse behövs, se 93 a §</p> <p>79 § Övervakning av vård utom hemmet. Ingen avvikelse behövs, se motivering till 16 b § (RP 56/2021 s 94), samt 93 a §</p>

Lag	Bedömning -OK	Bedömning – kräver ändringar	Vad behöver åtgärdas -Ange §, mom. etc. + beskriv problemet
			81 § Övervakning av vården av barn som placeras i enskilt hem. Ingen avvikelse behövs se 93 a § 90 § Sökande av ändring hos förvaltningsdomstolen. Ingen avvikelse behövs, se 93a § NY 93 a § Ålandsparagrafen

LANDSKAPSLAGSTIFTNING, inte blankettlagar

- Landskapslag (2020:12) om socialvård – inkludera välfärdsområden vad gäller samarbete, finansiering mm. med välfärdsområdesmyndigheter. Rikets skyldighet att göra motsvarande ändringar i lag om ordnande av social- och hälsovård (FFS 612/2021) samt i socialvårdslagen (FFS 1301/2014).
- Landskapslag (2020:24) om yrkesutbildade personer inom socialvården – inkludera välfärdsområdesmyndigheter i 27 §.